

tepav

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

KÜRESEL EKONOMİK DÜZENE KARŞI MEYDAN OKUMALAR

Bozkurt ARAN

Ticaret Çalışmaları Merkezi Direktörü

KÜRESEL EKONOMİK DÜZENe KARŞI MEYDAN OKUMALAR

■ **1945'de temelleri atılan küresel düzen**

(Müesses nizam, kurulu düzen, establishment)

- IMF, Dünya Bankası, GATT/Dünya Ticaret Örgütü – Bretton Woods Sistemi -
- BM – UNCTAD....
- AB, NAFTA, ASEAN.....

■ **70 yıllık bir geçmiş**

→ ABD ve Gelişmiş ülkeler (Kanada, Japonya, ABD, AB) öncülüğünde

■ **Neo-liberal düşünce**

→ Fikri temelleri

■ **Meydan Okumalar**

- Popülist milliyetçilik, merkantilist yaklaşımlar...
- Brexit ve AB
- Trump
- Çin'in yükselişi

■ Meydan okuma

→ Sistemik

- Kurulu düzen devamını sağlayabilecek mi?
 - Kim
 - Nasıl

→ Geçici ve kısa vadede sadece **korumacılık**

- Sistem kendini otomatik olarak düzeltecek mi?

- Neo Liberal düzen bitti mi?
- Neo milliyetçi düzen başlıyor mu?

VEYA
BELİRSİZLİK Mİ?

Popülist Yaklaşım 1

- 30 yıllık bir süreç
 - 2008 krizi sürece ivme kazandırıyor..
- Merkez partileri darmadağın ediyor.
 - Sağ ve solu ayıran zemin ve farklılıklar azalıyor
 - 2008 krizi süreci hızlandırıyor
 - 12 Trilyon Dolar canlandırma paketleri
 - Enflasyon yaratmadan finans ve şirketlere yarar sağladığı savı
 - Üretimde “küresel değer zinciri” ve
 - “Mavi yakalı”ların biriken tepkisi

Popülist Yaklaşım 2

→ Milliyetçi popülist Gelişmiş Ülkelerden örnekler,

- Finlandiya'da Finns Partisi 2'nci parti
- İsveç'te İsveç Demokratları 3'ncü parti
- Fransa'da Milli Cephe (Le Pen) 2'nci parti
- Almanya'da Alman Alternatifleri 3'ncü parti (Yerel seçimlerde)
- İspanya'da Podemos 2'nci parti
- Yunanistan'da Syriza 1'nci parti
- Hollanda'da Özgürlükler Partisi -Wilders- 2'nci parti
- İtalyan 5 Yıldız Hareketi 2'nci parti
-

Popülist Yaklaşım 3

■ Ortak Yönleri

- Göçmen karşıtı
- Eşitsizlik ana gündem maddesi
 - Sosyal kontrat – sosyal güvenlik ağı
- Değişen derecelerde farklı dinlere karşıtlık
- İnsan hakları anlayışı liberal yaklaşım ile daha az ilintili
- Küreselleşme karşıtı
- Değişen şiddette AB karşıtı
- Egemenliği sınırlandıran veya kısıtlayan her örgüte karşı
- Finans kurumlarına şüpheli yaklaşım
- Liderin sadece “halkı” temsil ettiği
- Elitlere karşı

BREXIT ve Avrupa 1

- İngiliz Avrupa ilişkileri **sancılı** olmuştur.
 - İki vetodan sonra 1972 de üyelik
 - Eurosceptic başından beri, ölçülü hevesli
- Referandum çıkma kararı temelde
 - Popülist söylemler
 - 3 milyon Avrupalı
 - AB Adalet Divanı'nın yetki alanının dışına
- Lizbon Anlaşmasının 50'nci maddesi süreci hareket
 - 2 yılda AB ile kapsamlı anlaşma
 - İngiltere'nin ticaret hacmi 1.2 Trilyon Dolar
 - Hizmetler «passporting rights»
 - AB'nin yaptığı 50'i aşkın STA bu defa yeniden İngiltere

BREXIT ve Avrupa 2

- İngiltere dünyanın
 - 10'ncu ihracatçı
 - 5'nci ithalatçı
- DTÖ üyeliği dahil tüm hukuki altyapı
- AB ile kapsamlı STA (yumuşak sert Brexit)

Brexit ve Avrupa 3

- Avrupa'nın jeopolitik sorunları
 - AB'nin artan güvenlik ve savunma konuları
 - Rusya'nın Avrupa'daki sınır ülkelerine yönelik ısrarlı nüfuz bölgeleri kurma yaklaşımı –
 - Ukrayna, Kırım
 - Finlandiyalaştırma
 - ABD'nin jeopolitik denge sağlamada kararsız yaklaşımı
 - Orta Doğu'da DAESH, terrör ve göçmen sorunu
- Avrupa'da seçimler
 - Fransa
 - Almanya
- Bölgesellik ve mahalli yaklaşım

Brexit ve Avrupa 4

■ Ekonomik durum

→ Canlanma ve krizin geride kaldığı işaretleri

■ AVRO

→ Parasal politikalar ve Mali politikalar çelişkisi

→ Parasal politika ile yakınsama otomatik uyuşma olmaz

→ **Stiglitz** : Avro ile altın esasına geçiş ve ortadan kaldırılan esneklik

→ **Rodrik** : Tek pazar ve Avro bilinmeyene sıçrama, sosyal model olmadan bütünleşme

Trump

■ Trump'ın seçim platformu

- Amerika geriliyor
- Slogan "İlk önce Amerika"
- Küreselleşmeden yarar sağlamamış, korunmamış, kolları bağlanmış kesim
- Küreselleşmenin işgücüne aykırı olduğu iddiası
- Küresel değer zincirine karşı
 - Amerikan sermayesi teknolojisi Amerika'da işyeri sağlamalı
 - Meksika ve Çin'e vergi
- Çok taraflı anlaşmalara karşı
- Serbest Ticaret Anlaşmaları kötü NAFTA, TPP, TTIP
- Merkantilist - ihracat iyi ithalat kötü – kur manipülasyonu iddiası -

■ Küresel liberal düzenin ABD'nin kurduğu 70 yıllık mimarisine karşı

- IMF, Dünya Bankası, GATT-DTÖ
- NATO

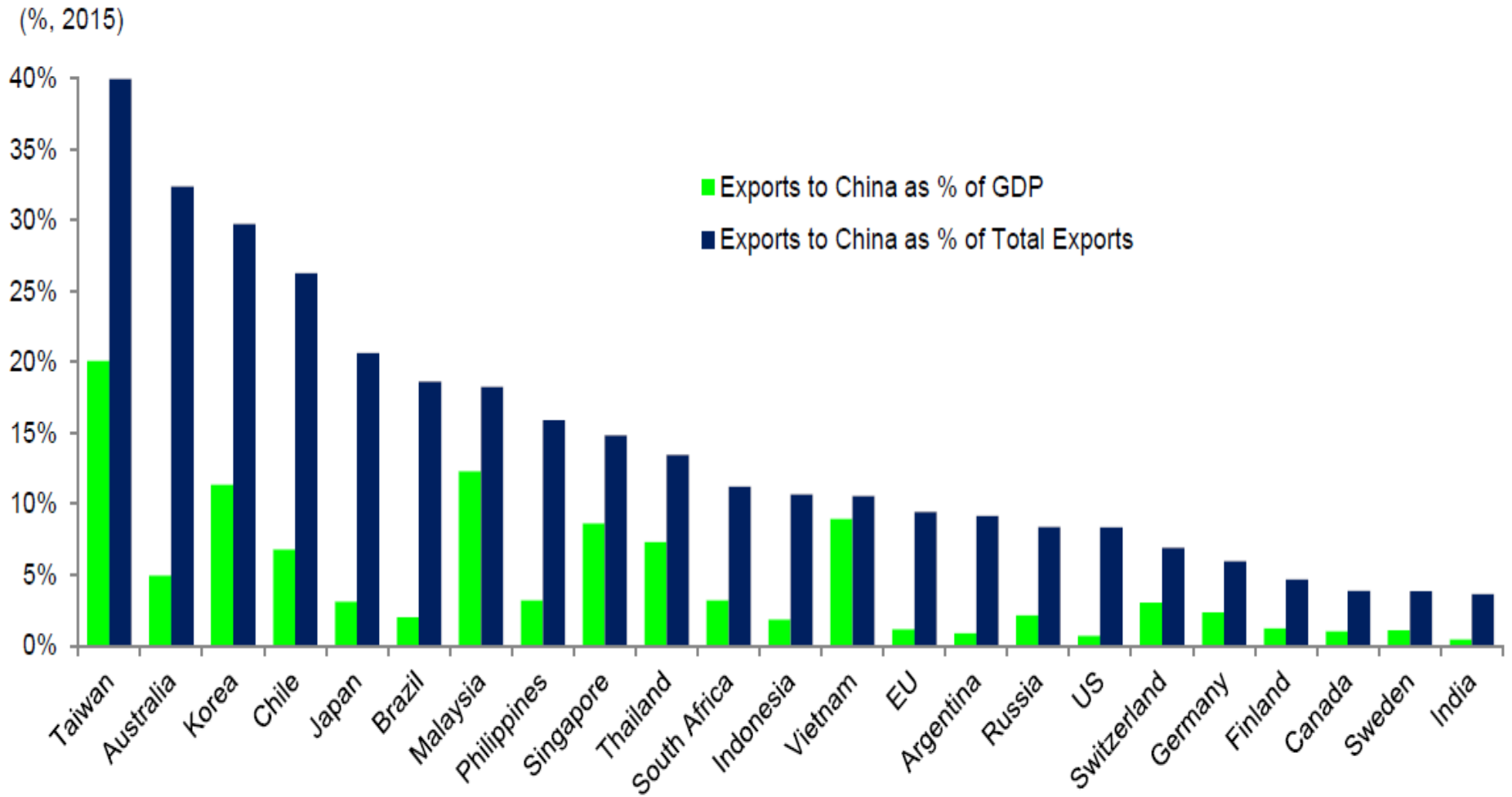
Trump 2

- ABD'nin ittifaklar ile kurulmasında öncülük yaptığı sistemi ve kurduğu koalisyonlara karşı
 - ABD istismar ediliyor her yönden
 - Kurallar dayalı küresel kurumlar
- Bölgesel hegemonyacıların gelişmesine karşı kararsız
 - Rusya, İran, Çin
- Ticaret açık verilmeden yapılmalı
- Demokrasi ve insan hakları.....

ÇİN 1

- Yükselen gücün jeopolitik arayışları
 - Gücünü nasıl yansıtacak
 - Tanımlanan ilişkiler mimarisinde yer almak
 - Gücünü yarara ve kazanca nasıl çevirecek
 - Güney Çin denizinde talepleri
 - Mevcut güçlerin etkisini sınırlamak
- Çin'in yaklaşımı
 - Küresel sistemden yararlanıyor
 - Yapıcı katkı DTÖ
 - Davos konuşması
 - Yeni kurumlar
 - BRİCS Kalkınma Bankası
 - RCEP Ticaret ortaklığı
 - Asya Altyapı Kalkınma Bankası
 - 2015 kuruldu
 - 57 ülke

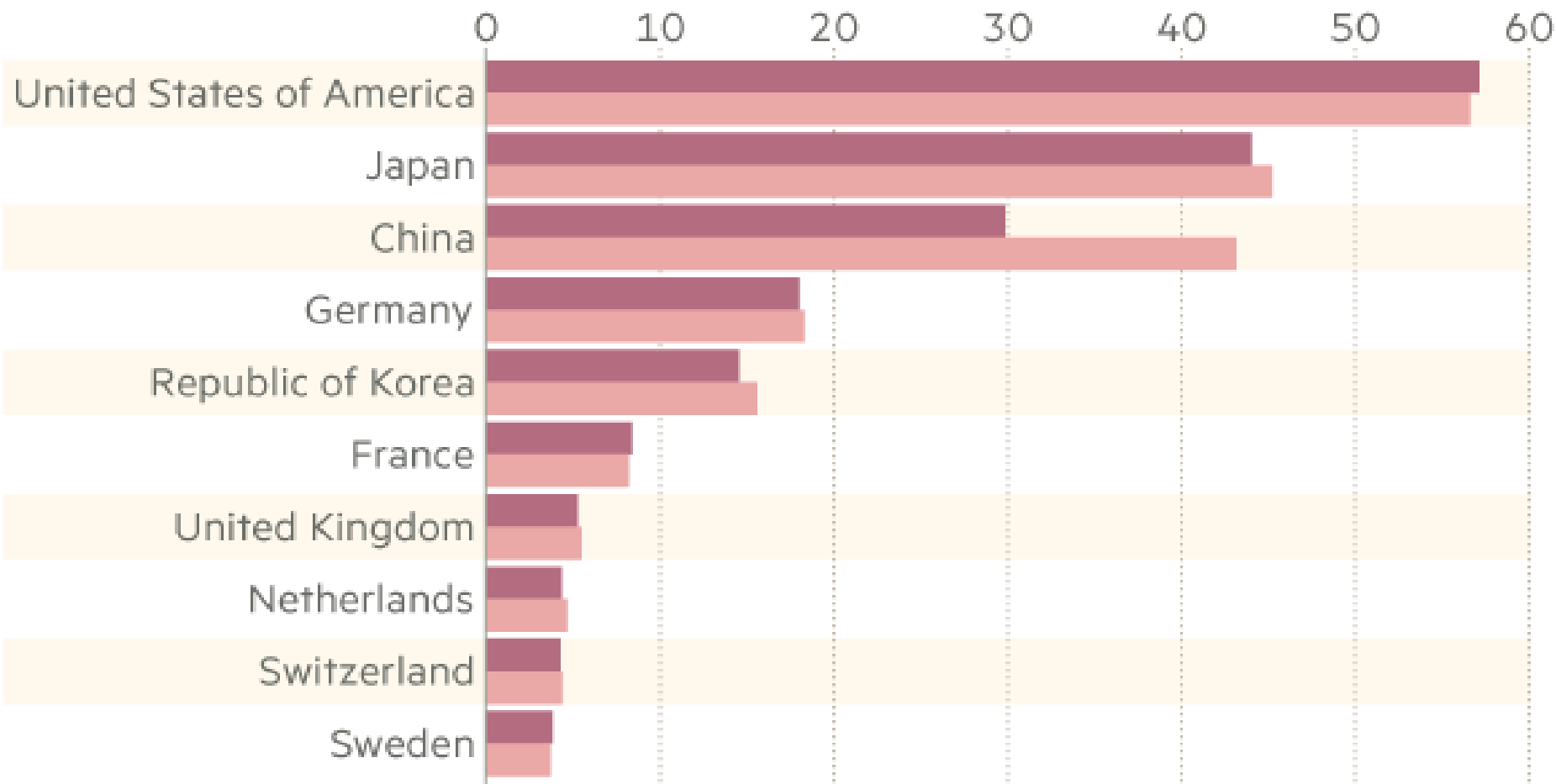
Figure 12: The importance of exports to China

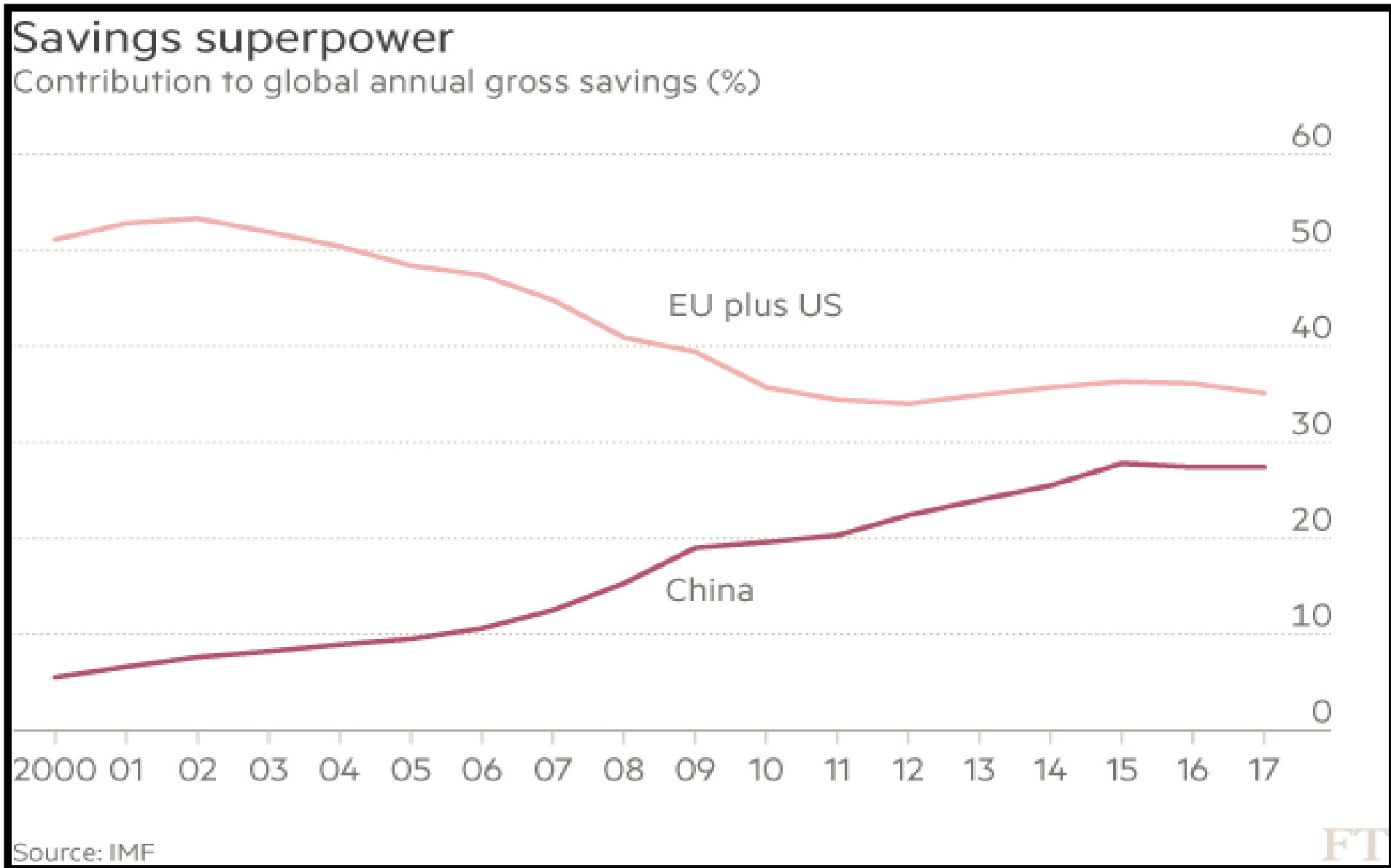

Chinese patents soar in 2016

Number of applications by country, ('000)

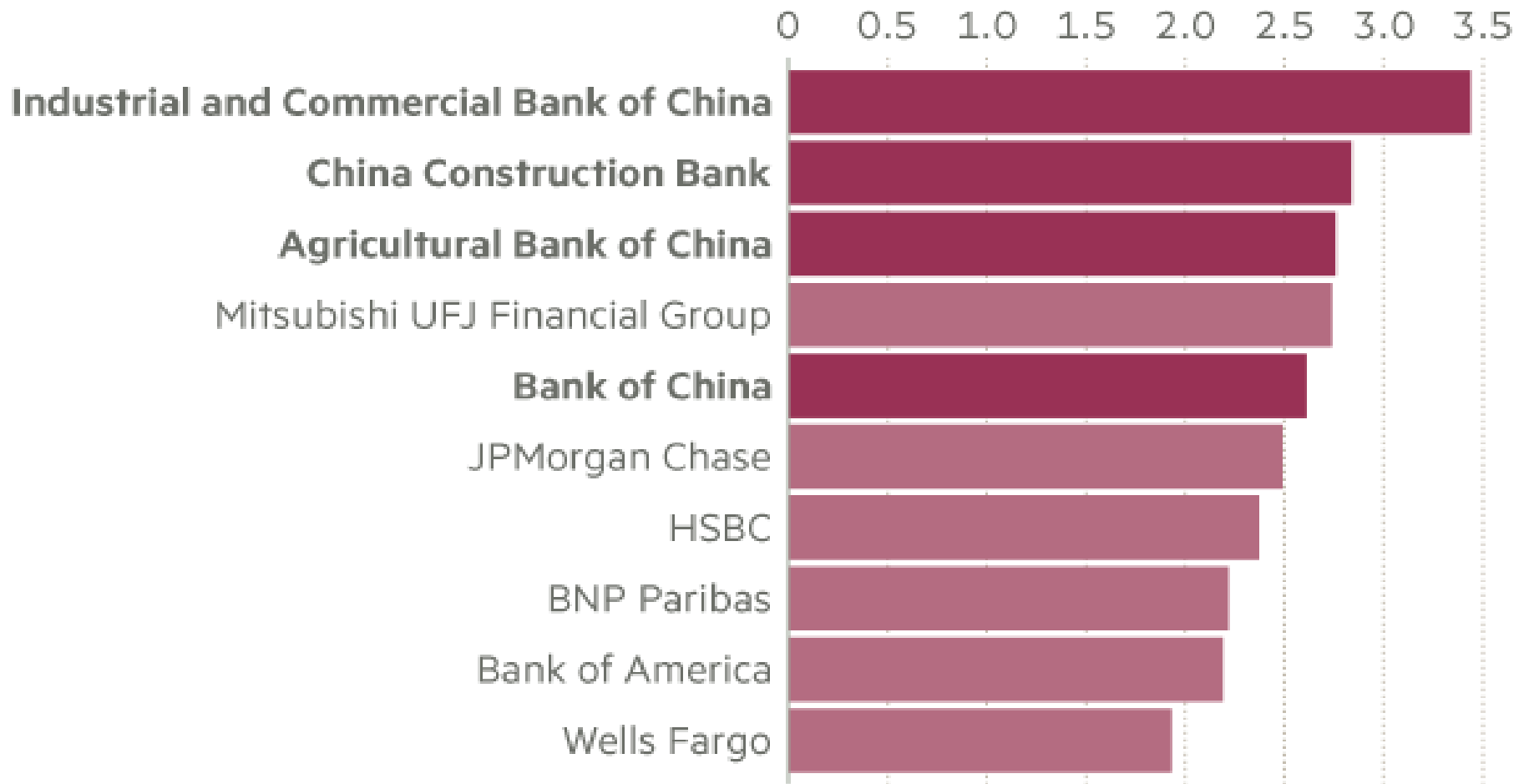
2015 2016

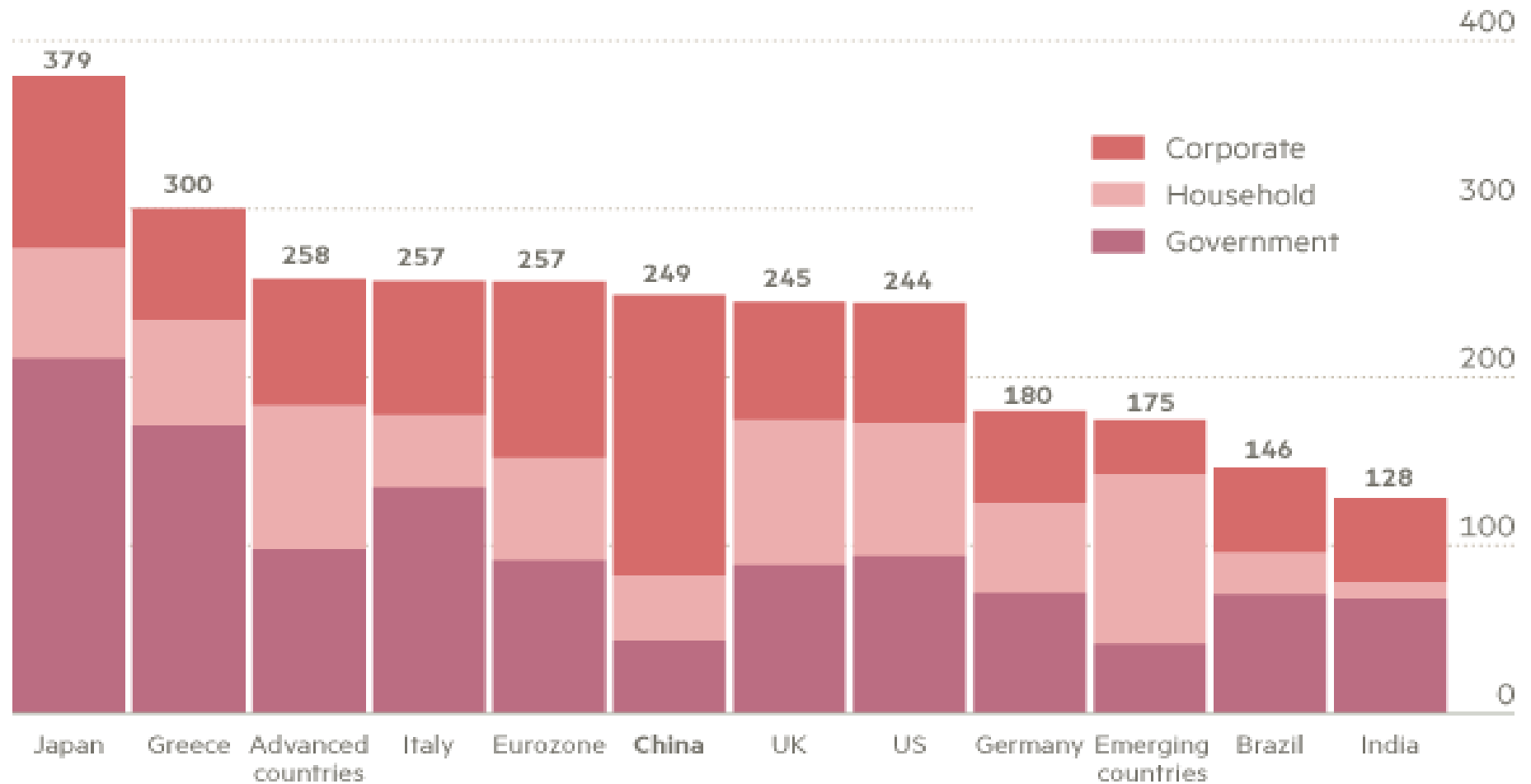
World's three largest banks are Chinese

Total assets (\$tn)

China debt ratio approaches danger level

% of GDP at end-September 2015

Source: Bank for International Settlements

■ Savunma Harcamaları

→ ABD 611 Milyar Dolar

→ Çin 215 Milyar Dolar

→ Rusya 69 Milyar Dolar

Son Sözler

■ Nisan IMF Vaşington Bahar Toplantısı

→ Lagarde, Kim, Azavedo korumacılığa karşı

→ Ölçülü iyimserlik

- Çin'in beklenen büyüme oranı % 6.9
- İlk defa tahminler yukarı doğru revize ediliyor
- Küresel ticaret 2016'daki % 1.3Den 2017 için %2.4
- Japaonya ve Avrupa'da olumlu hava
- Yeni normal –vasat büyüme- sona erip % 3.5 küresel büyüme beklentisi

■ AB ve Çin liberal sistem için işbirliği ????

Son Sözler

- Popülizm son durum **BELİRSİZLİK**
 - Trump'dan karışık sinyaller
 - Kuzey Kore
 - TTIP görüşme
 - Buy American
 - Çelik ithalatına "ulusal güvenlik" nedeniyle soruşturma
 - ABD ve İngiltere yumuşak güç etkisi
 - Hollanda seçim
 - Fransa seçim
 - Çin'in özel firmaların ARTAN borcu
 - Brezilya'da skandal
 - Nijerya ve Güney Afrika sorunlar
 -